

DC-001-001446

Seat No. _____

B. A. (CBCS) (Sem. IV) Examination

April / May – 2015

Political Science : Paper - X (Core)

(Public Administration)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001446

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : બધા જ પ્રશ્નોના ઉત્તર ઉત્તરવહીમાં લખો.

1 M.C.Q. :

20

(1) ભારતમાં નાણાકીય વર્ષ ક્યાંથી ક્યાં સુધીનું ગણાય છે ?

- (A) ૧લી, જાન્યુ.થી ૩૧મી ડિસેમ્બર
(B) ૧લી, એપ્રિલથી ૩૧મી માર્ચ
(C) ૧લી, મે થી ૩૦મી એપ્રિલ
(D) ૧લી, માર્ચથી ૨૮ ફેબ્રુઆરી

(2) નાણાકીય ખરડો પ્રથમ ક્યા ગૃહમાં રજૂ થાય છે ?

- (A) રાજસભા (B) લોકસભા
(C) કેબીનેટ (D) અદાલત

(3) જાહેર સેવાઓ મુખ્યત્વે કેટલા પ્રકારની છે ?

- (A) ૪ (B) ૫
(C) ૬ (D) ૭

(4) ૧૯૬૩માં બંધારણની કઈ કલમ દ્વારા અખીલ ભારતીય સેવાઓમાં વધારો કર્યો ?

- (A) ૩૦૦ (B) ૩૧૦
(C) ૩૧૨ (D) ૩૫૦

- (5) ભારતીય વહીવટી સેવાને અંગ્રેજીમાં કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) I.A.S. (B) I.P.S.
(C) I.C.S. (D) I.F.S.
- (6) પ્રજાકીય અંકુશની મુખ્ય કેટલી પદ્ધતિઓ છે ?
- (A) ત્રણ (B) ચાર
(C) પાંચ (D) છ
- (7) કયા પંચની ભલામણથી સનદીસેવાની લિખિત પરીક્ષા બે વિભાગમાં વહેંચવામાં આવી છે ?
- (A) કોઠારી પંચ (B) મેકોલે સમિતિ
(C) સતિષચંદ્ર સમિતિ (D) એકપણ નહીં
- (8) ભારતમાં જાહેર હિસાબ સમિતિનું મૂળભૂત એકમ કયું છે ?
- (A) ટ્રેઝરી (B) અંદાજપત્ર
(C) હિસાબ (D) ઓડિટ
- (9) ભારતમાં રેલવે માટેનું અલગ બજેટ કયા વર્ષથી ચાલી રહ્યું છે ?
- (A) ૧૯૨૦ (B) ૧૯૨૧
(C) ૧૯૨૨ (D) ૧૯૨૩
- (10) “અંદાજપત્ર એક નિશ્ચિત મુદત માટેની નાણાંકીય વ્યવસ્થા છે.” આવું કોણે કહ્યું ?
- (A) ટેઈલર (B) વોલપોલ
(C) માર્શલ (D) ટેરીના
- (11) ભારતની ભરતી પ્રથા કયા રાષ્ટ્રની ભરતી પ્રથાને અનુસરે છે ?
- (A) બ્રિટન (B) ચીન
(C) અમેરિકા (D) રશિયા
- (12) નિર્ણય ઘડતર પ્રક્રિયાનો સિદ્ધાંત આપવાનું માન કોને ફાળે જાય છે ?
- (A) સાયમંડ (B) ટેરીના
(C) પોલાર્ડ (D) બેરીટ

- (13) કાર્યોત્સાહ શેનો પાયો ગણાય છે ?
- (A) પગારધોરણ (B) તાલીમ
(C) બઢતી (D) સફળતા
- (14) ધ્યેય સિદ્ધિને બાદ કરતાં વહીવટમાં બીજી કઈ વસ્તુ અગત્યની છે ?
- (A) ભરતી (B) કાર્યોત્સાહ
(C) નાણું (D) અધિકારો
- (15) પ્રજાકીય અંકુશની મુખ્ય કેટલી પદ્ધતિઓ છે ?
- (A) ત્રણ (B) પાંચ
(C) આઠ (D) નવ
- (16) “નિર્ણય બે અથવા વધુ સંભવિત વિકલ્પોમાંથી એક વ્યવહારિક વિકલ્પની પસંદગી છે.” આવું કોણે કહ્યું ?
- (A) હેમેન (B) ટેરીના
(C) સાયમંડ (D) લ્યુથર ગ્યુલિક
- (17) નૈતૃત્વના પ્રકારોમાં નીચેના પૈકી એક નથી.
- (A) લોકશાહી નૈતૃત્વ (B) બાહ્ય નૈતૃત્વ
(C) આપખૂદ નૈતૃત્વ (D) સરકારી નૈતૃત્વ
- (18) નૈતૃત્વનાં પ્રકારો કેટલાં છે ?
- (A) ૬ (B) ૭
(C) ૮ (D) ૯
- (19) સિવિલ સેવામાં ભરતી માટે યોગ્યતાની કસોટીઓ કેટલા પ્રકારની છે ?
- (A) ૮ (B) ૭
(C) ૬ (D) ૫
- (20) ભારતીય સિવિલ સેવાનો ખ્યાલ કયા દેશનાં મોડેલ પરથી મેળવવામાં આવ્યો છે ?
- (A) અમેરિકા (B) કેનેડા
(C) ફાંસ (D) બ્રિટન

2 ભારતમાં મુલકી સેવાઓ એટલે શું ? તેનાં કાર્યો જણાવો. ૧૦

અથવા

૨ સનદી સેવાઓનાં સ્વરૂપની વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૦

૩ વહીવટી નિયંત્રણ એટલે શું ? તેનાં પ્રકારો જણાવો. ૧૦

અથવા

૩ અંદાજપત્રનો અર્થ આપી, તેનાં સિદ્ધાંતો જણાવો. ૧૦

૪ (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (બે માંથી એક) ૮

(૧) અંદાજપત્રની ઘડતર પ્રક્રિયા

(૨) અદાલતી સમીક્ષા.

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : (બે માંથી એક) ૮

(૧) સંઘ જાહેર સેવા આયોગ - UPSC

(૨) વહીવટી નૈતૃત્વ.

૫ ટૂંકા ઉત્તર આપો : (કોઈ પણ બે) ૧૪

(૧) કર્મચારીનાં રાજકીય હક્કો જણાવો.

(૨) ભારતમાં તાલીમ વ્યવસ્થાની મુખ્ય ખામીઓ જણાવો.

(૩) સંઘ જાહેર સેવા આયોગનાં કાર્યો જણાવો.

(૪) તાલીમનો અર્થ તથા પ્રકારો જણાવો.

ENGLISH VERSION

Instruction : Write answers of all questions in answer book.

1 M.C.Q. : 20

- (1) What is the period of the financial year in India ?
 - (A) 1st Jan to 31st December
 - (B) 1st April to 31st March
 - (C) 1st May to 30th April
 - (D) 1st March to 28th February
- (2) Financial Bill is first presented in which house ?
 - (A) Raj Sabha
 - (B) Lok Sabha
 - (C) Cabinet
 - (D) Court
- (3) How many are the types of Public Services ?
 - (A) 4
 - (B) 5
 - (C) 6
 - (D) 7
- (4) By which Constitutional Article was added in all India service in 1963 ?
 - (A) 300
 - (B) 310
 - (C) 312
 - (D) 350
- (5) Indian Administrative Services is known in English by which name ?
 - (A) I.A.S.
 - (B) I.P.S.
 - (C) I.C.S.
 - (D) I.F.S.
- (6) How many are the main systems of public control ?
 - (A) Three
 - (B) Four
 - (C) Five
 - (D) Six

- (7) By the recommendation of which commission the civil services is divided in two parts ?
- (A) Kothari Commission
(B) Macaulay Commission
(C) Satishchandra Committee
(D) None
- (8) Which is the basic unit of the public accounting system in India ?
- (A) Treasury (B) Budget
(C) Accounting (D) Audit
- (9) From which year has the Separate Railway Budget in India been continuous ?
- (A) 1920 (B) 1921
(C) 1922 (D) 1923
- (10) "Budget is a financial management for a definite period", who said that ?
- (A) Taylor (B) Walpole
(C) Marshall (D) Terrina
- (11) Indian recruitment philosophy follows which country's recruitment Philosophy ?
- (A) Britain (B) China
(C) America (D) Russia
- (12) Who has given the theory of decision making process ?
- (A) Symond (B) Terrina
(C) Pollard (D) Barrett
- (13) Moral is the base of which activity ?
- (A) Pay scales (B) Training
(C) Promotion (D) Successfulness

- (14) Which is the important thing in administration apart from aim achievement ?
- (A) Recruitment (B) Moral
(C) Finance (D) Rights
- (15) How many systems are of public control ?
- (A) Three (B) Five
(C) Eight (D) Nine
- (16) "Decision is choice of one from the two probable practical options", Who said that ?
- (A) Heman (B) Terrina
(C) Symond (D) Luther Gullic
- (17) One of the following is not a type of Leadership.
- (A) Democratic leadership
(B) External leadership
(C) Autocratic leadership
(D) Government leadership
- (18) How many are the types of leadership ?
- (A) 6 (B) 7
(C) 8 (D) 9
- (19) How many are the types of exams for the qualification of recruitment for civil service ?
- (A) 8 (B) 7
(C) 6 (D) 5
- (20) From the model of which country - is the concept of Indian Civil Service is taken ?
- (A) America (B) Canada
(C) France (D) Britain

- 2 What is civil services in India ? Give its functions. 10
- OR**
- 2 Discuss in detail the scope of civil services. 10
- 3 What is the administrative control ? What are its types ? 10
- OR**
- 3 Give the meaning of Budget, state its principles. 10
- 4 (a) Write short note : (any one) 8
- (1) Moulding process of budget
- (2) Judiciary review.
- (b) Write short note : (any one) 8
- (1) Union Public Service Commission - UPSC
- (2) Administrative leadership.
- 5 Write answers briefly : (any two) 14
- (1) State the political rights of employee
- (2) State major defects of training system in India
- (3) State functions of Union Public Service Commission
- (4) State the meaning and types of training.
-